

Protokół nr 13/26

z posiedzenia Komisji Edukacji i Kultury, odbytego w dniu 13 stycznia 2026 r.
w godz. 09⁰⁰ – 10³⁰

Członkowie Komisji obecni na posiedzeniu:

- 1) Bogdan Kuffel - przewodniczący komisji
- 2) Jan Koperski
- 3) Renata Dąbrowska
- 4) Antoni Szlanga
- 5) Andrzej Plata
- 6) Marek Szank
- 7) Marzenna Osowicka
- 8) Magdalena Kamińska

Członek Komisji nieobecny:

Patryk Tobolski

Spoza Komisji obecni byli:

- 1) Grzegorz Czarnowski - Dyrektor Wydziału Edukacji, Wychowania i Zdrowia
- 2) Marlena Pawlak - Konserwator Zabytków Miasta Chojnice
- 3) Kamil Kaczmarek - Radny Rady Miejskiej w Chojnicach
- 4) Jerzy Świerczewski - Przewodniczący Zarządu Osiedla nr 8 w Chojnicach

Komisja liczy 9 członków – obecnych było 8 członków, 1 nieobecny, po stwierdzeniu quorum komisja prawomocna do odbycia posiedzenia.

Posiedzenie otworzył Przewodniczący Komisji Edukacji i Kultury Pan Bogdan Kuffel, powitał członków komisji i gości oraz przedstawił następujący porządek posiedzenia:

- 1) Ustalenie planu pracy Komisji Edukacji i Kultury na 2026 r.,
- 2) Rozpatrywanie spraw bieżących,
do którego nie wniesiono uwag.

Przewodniczący Bogdan Kuffel – w dniu wczorajszym wpłynęło do Biura Rady i na mojego maila o godzinie, jak tu widzę, 14:01... Pozwolą państwo, że odczytam tę informację: *witam przewodniczącego Komisji Edukacji i Kultury pana Bogdana Kuffla i zwracam się z uprzejmą prośbą o zaproszenie wicedyrektora Miejskiej Biblioteki Publicznej pana Przemysława Zientkowskiego na posiedzenie Komisji Edukacji i Kultury w dniu 13 stycznia 2025 r., tu chyba chodziło, pomyłka, 2026 r., wtorek, godzina dziewięć, kropka. Jego stawiennictwo jest pożądane w celu zapoznania członków komisji ze zmianami w perspektywie funkcjonowania instytucji kultury przez najbliższe siedem lat. Z poważaniem, Marzenna Osowicka.* Proszę państwa, pana Przemysława Zientkowskiego nie ma, jest na urlopie, a więc pani prośba nie mogła zostać spełniona. Przygotowałem dla państwa na dzisiaj i pani Marta rozda państwu tę koncepcję, którą pan Przemysław Zientkowski przedstawił na komisji konkursowej, która była opublikowana na stronie BIP-u, czyli Biura Informacji Publicznej, a więc jest to ogólnodostępne. Zresztą polemika, jak państwo zauważyli, przewaliła się przez Facebook odnośnie tej nowej zmiany jaka się pojawiła, w sensie kierownictwa Miejskiej Biblioteki Publicznej. Przypominam, do 26 stycznia bieżącego roku funkcję tę pełni pani Lipińska, od 27. funkcję tę, w wyniku konkursu, który się odbył zgodnie z regulaminem, wszystkie papiery zostały przedstawione i wynik konkursu... Była tylko jedna kandydatura – pana doktora Przemysława Zientkowskiego przedstawiona panu burmistrzowi, opublikowana na stronie Biura Informacji Publicznej. Pan burmistrz tę kandydaturę przyjął i zatwierdził pana Przemysława Zientkowskiego na funkcję dyrektora, którą obejmie po przejściu na emeryturę pani Anny Lipińskiej. Tam też

pojawili się głosy przed konkursem, że pan dyrektor Przemysław Zientkowski nie ma wykształcenia bibliotekarskiego. Na konkursie przedstawił odpowiednie papiery, że ukończył studia podyplomowe dwusemestralne, a więc takie uprawnienia do kierowania tego typu placówką po prostu posiada.

Ad. 1.

Przewodniczący Bogdan Kuffel – przechodzę w takim razie do punktu pierwszego – ustalenie planu pracy Komisji Edukacji i Kultury na 2026 r. Przygotowałem propozycje i będę prosił państwa o ustosunkowanie się do nich, ewentualnie o swoje sugestie, żeby je dopisać. Propozycje, plan pracy Komisji Edukacji i Kultury Rady Miejskiej w Chojnicach na rok 2026, tematyka... Witam pana Andrzeja. Punkt pierwszy, informacja dotycząca zamierzeń oraz potrzeb Chojnickiego Centrum Kultury w Chojnicach na rok 2026. Drugi temat, informacja dotycząca zamierzeń oraz potrzeb Miejskiej Biblioteki Publicznej w Chojnicach na rok 2026. Punkt trzeci, informacja na temat organizacji nowego roku szkolnego 2026/2027, w tym naboru do szkół, przedszkoli i żłobka. Czwarta propozycja, informacja o pracach remontowych i inwestycyjnych realizowanych w 2026 r. w placówkach oświatowych. Punkt piąty, informacja w sprawie wyników egzaminów ośmioklasisty przeprowadzonego Czy państwo mają jakieś propozycje i sugestie tematyczne do planu pracy Komisji Edukacji i Kultury to proszę je wyartykułować. Proszę bardzo, pani radna Marzenna Osowicka.

- **Radna Marzenna Osowicka** – nie pozostawił pan w ogóle czasu na rozmowę dotyczącą tego właśnie konkursu, załatwienia sprawy...

Przewodniczący Bogdan Kuffel – pani radna, jeżeli wejdę w słowo. Przypominam jest punkt drugi w dzisiejszym temacie...

- **Radna Marzenna Osowicka** – dobrze, sprawy bieżące, okej.

Przewodniczący Bogdan Kuffel – rozpatrywanie spraw bieżących, może pani się w tym momencie do tego ustosunkować. W tej chwili jesteśmy w punkcie pierwszym, ustalenie planu pracy Komisji Edukacji i Kultury na 2026 r. Czy państwo mają jakieś sugestie?

- **Radna Marzenna Osowicka** – tak, mam sugestię.

Przewodniczący Bogdan Kuffel – proszę bardzo, słucham pani radna.

- **Radna Marzenna Osowicka** – no właśnie, jakiś czas temu został zlikwidowany wydział kultury w ratuszu. No i w tym momencie chciałabym właśnie dopytać, jaka jest polityka kulturalna miasta? Otóż są to właśnie sprawy bardzo istotne, a jakoś w Chojnicach niewiele dowiadujemy się na temat właśnie na przykład konserwacji i ochrony zabytków. Czy jest możliwe, aby panią Marlenę Pawlak poprosić na to nasze posiedzenie teraz? Bo chciałabym dopytać w kwestii naszego programu działania, który będziemy rozwijać. Pan prosił o sugestie...

Przewodniczący Bogdan Kuffel – ja rozumiem. Przypominam pani radnej, ustalenie planu pracy Komisji Edukacji i Kultury na 2026 r. Jeżeli pani sugeruje, żeby zająć się tą sprawą odnośnie kto w tej chwili zajmuje się w ratuszu polityką kultury, bo... Proszę bardzo, możemy to dopisać jako punkt szósty. No proszę to ewentualnie doprecyzować, sformułować co pani w tej chwili konkretnie proponuje?

- **Radna Marzenna Osowicka** – no przede wszystkim polityka kulturalna, a więc przede

wszystkim priorytety kultury, nadzoru, priorytety dotyczące nadzoru nad kulturą i nad polityką kulturalną miasta, w szeroko pojętym tym znaczeniu.

Przewodniczący Bogdan Kuffel – dobrze. Polityka kulturalna miasta Chojnice na 2026 r. Dobrze, proszę bardzo, jest. Mamy zapisane.

– **Radna Marzenna Osowicka** – świetnie.

Przewodniczący Bogdan Kuffel – bardzo proszę. Kto jeszcze jest państwa ma jakieś sugestie? Tutaj pragnę pani przypomnieć, że pani Marlena Pawlak, no możemy w tym momencie, jeżeli taka będzie sugestia i potrzeba, zaprosić ją w momencie, kiedy ten temat ewentualnie wejdzie i żeby przedstawiła, jak to wygląda ze strony jej urzędu, jako miejskiego konserwatora zabytków. Bardzo proszę, tutaj też aż będę miał do pani Marleny pytanie, jak jest z tymi wystawami, które się pojawiają na rynku, z kim to jest konsultowane, jak to jest zawarte z tą instytucją kultury. Tu chodzi chyba o wyższą uczelnię w Trójmieście, bo przypominam państwu mamy trzecią, chyba, instalację na rynku. W tej chwili ta taka klęska husarii, w sensie formacji wojskowej. Przedtem były te słynne konie, przedtem były te głowy ala Mitoraj. I uważam, no to też trzeba, bardzo słusznie, wpisałem. Proszę bardzo, pan Marek Szank, proszę.

– **Radny Marek Szank** – panie przewodniczący, mi się wydaje, że tutaj jest pewna sugestia dotycząca utworzenia wydziału, tak?

– **Radna Marzenna Osowicka** – jak najbardziej.

– **Radny Marek Szank** – panie przewodniczący, z tego co wiemy, przed utworzeniem wydziału sportu, istniał referat kultury i sportu, którym dowodził pan Zbigniew Buława. My swego czasu zlikwidowaliśmy ten referat, przekształciliśmy go na wydział, w tej chwili, sportu, a w mieście instytucje publiczne, dwie, finansowane bardzo solidnie z budżetu miasta to w tej chwili ChCK, czyli Chojnickie Centrum Kultury i Biblioteka Publiczna. I wydaje mi się, że tutaj chodzi pani o jakiś nadzór i koordynację pewnych działań i nadzór finansowy, tak?

– **Radna Marzenna Osowicka** – tak, plus jeszcze kwestia pomników.

– **Radny Marek Szank** – no ja rozumiem, czyli...

– **Radna Marzenna Osowicka** – i ochrona pomników w naszym mieście.

– **Radny Marek Szank** – ja rozumiem. Czyli pan przewodniczący zasugerował, abyśmy porozmawiali...

[Wypowiedzi poza mikrofonem].

Przewodniczący Bogdan Kuffel – proszę państwa, przepraszam. Pani Marzenno, bardzo przepraszam, to jest wszystko nagrywane. Proszę, jak gdyby skoordynować swoje posunięcia. Czyli rozumiem, że głos pana Marka Szanka wpisuje się w tę sugestię pani radnej Marzenny Osowickiej, polityka kulturalna miasta Chojnice i nadzór nad placówkami...

– **Radny Marek Szank** – rozważenie możliwości utworzenia referatu, przynajmniej aby ta kontrola była urzędnicza i nasza. Dzisiaj mamy na naszym posiedzeniu, po raz kolejny, pana dyrektora wydziału oświaty...

Przewodniczący Bogdan Kuffel – edukacji.

- **Radny Marek Szank** – edukacji. Edukacja to oświata.

Przewodniczący Bogdan Kuffel – rozumiem słowa.

- **Radny Marek Szank** – a jeżeli mamy dyskutować o edukacji i o kulturze, to dobrze byłoby również, gdybyśmy mieli też przedstawiciela, który tym wszystkim, mówiąc tak kolokwialnie, dyryguje i prowadzi, tak?

Przewodniczący Bogdan Kuffel – czyli mamy... dobrze. Kto jeszcze z państwa chce dołożyć cegiełkę do planu pracy? Czyli czytam, z tym punktem, który państwo zasugerowali, a więc czytam jeszcze raz propozycje, które przyjmujemy do planu pracy. Punkt pierwszy, informacja dotycząca zamierzeń oraz potrzeb Chojnickiego Centrum Kultury w Chojnicach na rok 2026. Drugi temat, informacja dotycząca zamierzeń oraz potrzeb Miejskiej Biblioteki Publicznej w Chojnicach na rok 2026. Punkt trzeci, informacja na temat organizacji nowego roku szkolnego 2026/2027, w tym naboru do szkół, przedszkoli, żłobka. Punkt czwarty, informacja o pracach remontowych i inwestycyjnych realizowanych w 2026 r. w placówkach oświatowych, czyli mówimy o tych podlegających urzędowi miejskiemu. Punkt piąty, informacja w sprawie wyników egzaminów ośmioklasisty przeprowadzonego w 2026 r. I punkt szósty, polityka kulturalna...

- **Radna Marzenna Osowicka** – nadzór nad kulturą i polityką kulturalną miasta.

[Wypowiedzi pana Marka Szanka i pani Marzenny Osowickiej poza mikrofonem].

- **Radna Marzenna Osowicka** – jeszcze mam sugestię, panie przewodniczący.

Przewodniczący Bogdan Kuffel – tak, proszę bardzo.

- **Radna Marzenna Osowicka** – proszę, żeby ten punkt został zrealizowany jak najszybciej. Nie układajmy tego gdzieś pod koniec roku, jako punkt szósty aktualnie.

Przewodniczący Bogdan Kuffel – rozumiem. Mówię, to są tematy dowolnie dobierane do poszczególnych posiedzeń komisji, a więc słusznie.

- **Radna Marzenna Osowicka** – no właśnie nie tyle dowolnie, co jest to sprawa bardzo paląca. Chciałabym właśnie poruszyć temat jak najszybciej ochrony naszych zabytków, bo po prostu to są sytuacje bijące na alarm.

Przewodniczący Bogdan Kuffel – dobrze. Czyli, czy tak sformułowany punkt, polityka kulturalna miasta Chojnice w 2026 r. i nadzór nad polityką kulturalną?...

- **Radna Marzenna Osowicka** – a dlaczego w 2026?

Przewodniczący Bogdan Kuffel – no dobrze. Polityka kulturalna miasta. Dobrze, w porządku, wykreślam „w 2026”... Nadzór nad polityką kulturalną. Czy tak przygotowany plan... Proszę o przegłosowanie tego planu pracy Komisji Edukacji i Kultury Rady Miejskiej w Chojnicach na rok 2026. Proszę państwa, kto jest za tak sformulowanym planem pracy komisji? Proszę o podniesienie ręki. Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Plan pracy komisji został przyjęty przez komisję jednomyślnie.

Komisja Edukacji i Kultury 8 głosami „za” (jednogłośnie) przyjęła następujący plan pracy na 2026 r.:

Plan pracy Komisji Edukacji i Kultury Rady Miejskiej w Chojnicach na rok 2026:

Lp.	Tematyka
1.	Informacja dotycząca zamierzeń oraz potrzeb Chojnickiego Centrum Kultury w Chojnicach na 2026 r.
2.	Informacja dotycząca zamierzeń oraz potrzeb Miejskiej Biblioteki Publicznej w Chojnicach na rok 2026.
3.	Informacja na temat organizacji nowego roku szkolnego 2026/2027, w tym naboru do szkół, przedszkoli i żłobka.
4.	Informacja o pracach remontowych i inwestycyjnych realizowanych w 2026 r. w placówkach oświatowych.
5.	Informacja w sprawie wyników egzaminu ósmoklasisty przeprowadzonego w 2026 r.
6.	Polityka kulturalna miasta i nadzór nad polityką kulturalną.

Ponadto, w zależności od potrzeb, komisja będzie odbywać posiedzenia dotyczące analizy i opiniowania materiałów sesyjnych oraz rozpatrywania spraw bieżących.

Ad. 2

Przewodniczący Bogdan Kuffel – proszę państwa, przechodzimy do punktu drugiego. Rozpatrywanie spraw bieżących. Proszę bardzo, kto z państwa chce zabrać głos? Proszę bardzo, w kolejności, kobieta ma pierwszeństwo. Pani radna Marzenna Osowicka.

- **Radna Marzenna Osowicka** – otrzymałam pismo właśnie od pani (...), mieszkanki naszego miasta, dotyczące właśnie konserwacji zabytku pomnika Floriana Ceynowy. Odczytam państwu w całości, tu jest zawartych bardzo wiele cennych sugestii.

Przewodniczący Bogdan Kuffel – ja bym też prosił pani Marzenno, żeby pani również potem, poza odczytaniem, dołączyła do protokołu.

- **Radna Marzenna Osowicka** – oczywiście. Tak więc, pismo jest skierowane do mnie, do członkini Komisji Edukacji i Kultury, radnej rady miejskiej: *w związku z naszą rozmową o możliwościach pozyskania środków zewnętrznych na ekspercką konserwację zabytku pomnika Floriana Ceynowy, który datuje się do roku 1975, w Chojnicach autorstwa architekta Norberta Jażdżewskiego, zwracam się do pani o przekazanie niniejszej informacji Radnym Komisji Edukacji i Kultury oraz Konserwatorowi Zabytków Miasta Chojnice o corocznie odbywającym się naborze konkursowym Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku pod nazwą rzeźba w przestrzeni publicznej. Jest to konkurs finansowany ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W związku z tym, chciałabym poprosić panią Marlenę Pawlak, żeby właśnie przyszła do nas i wysłuchała również treści tego listu.*

Przewodniczący Bogdan Kuffel – proszę o chwilę cierpliwości, pani konserwator za chwilę będzie. Witam panią Marlenę Pawlak. Proszę panią radną Marzennę Osowicką o od początku przedstawienie tej... Proszę bardzo.

- **Radna Marzenna Osowicka** – otóż, pani Marleno, przybliżę jeszcze czasowo wydarzenia. To znaczy, kiedy przygotowaliśmy się do obchodów 750-lecia Chojnic, parę miesięcy temu, podczas posiedzenia jednej z komisji również właśnie padł wniosek o odnowienie pomnika Floriana Ceynowy, jako rzeczywiście naszego cennego pomnika. I w tym momencie wszyscy przegłosowali, jeśli dobrze pamiętam, a przynajmniej większość komisji była za. No i niedawno pytałam o możliwości właśnie renowacji. Od pana przewodniczącego dowiedziałam się niestety, nie ma pieniędzy, więc nie będzie. No i ja się nie mogę zgodzić na takie traktowanie naszych decyzji. Możemy sobie rzucać pomysły, które

zostają zaakceptowane i niestety, czas pokazuje, że jest to kompletnie lekceważone. I otrzymałam list od pani (...)

[Wypowiedź pana Marka Szanka poza mikrofonem].

Przewodniczący Bogdan Kuffel – panie Marku, proszę, jesteśmy na posiedzeniu komisji. Proszę przejść do meritum sprawy.

- **Radna Marzenna Osowicka** – no, więc tak. (...), bo wiem, że tam pozyskałyście panie pieniądze swego czasu...

Przewodniczący Bogdan Kuffel – pani Marzenno, przepraszam. Proszę do mikrofonu mówić, dobrze? Bo to się nagrywa.

- **Radna Marzenna Osowicka** – otóż tak. *Szanowna pani radna, w związku z naszą rozmową o możliwościach pozyskania środków zewnętrznych na ekspercką konserwację zabytku pomnika Floriana Ceynowy, z 1975 r., w Chojnicach autorstwa architekta Norberta Jażdżewskiego, zwracam się do pani o przekazanie niniejszej informacji radnym Komisji Edukacji i Kultury oraz konserwatorowi zabytków miasta Chojnice o corocznie odbywającym się naborze konkursowym Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku pod nazwą rzeźba w przestrzeni publicznej. Jest to konkurs finansowany ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W 2022 r. w ramach tego naboru konkursowego, Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku przyznało środki w wysokości 69 tys. zł na konserwację trzech z sześciu „Witaczy” autorstwa Norberta Jażdżewskiego. Termin składania wniosków tegorocznej edycji trwa do 30 stycznia do godziny 15. Jest to krótki termin na przygotowanie wymaganych ekspertyzy konserwatorskiej i planu konserwatorskiego, uzyskanie uzgodnień i zgód od właścicieli praw autorskich pomnika Floriana Ceynowy, uzgodnienie planu konserwatorskiego, konserwacji i odtworzenia zabytku z Pomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Gdańsku wycenę kosztów dzień dobry i złożenie wniosku do naboru oraz uprzednie zarezerwowanie/zagwarantowanie terminów z wysokiej klasy ekspertami, konserwatorami zabytków, dzieł sztuki, rzeźby i architektury modernistycznej w żelbetonie, betonie i kamieniu. W przypadku otrzymania środków w tym naborze termin zakończenia realizacji zadania wyznaczony jest do dnia 15 listopada 2026 r. Prace konserwatorskie pomnika wykonanego z betonu w konstrukcji żelbetowej i betonie można przeprowadzić wyłącznie w miesiącach od maja do sierpnia i w okresie bez opadów deszczu. Proces ten więc musi być dobrze i gruntownie przygotowany. Zarówno ze względu na wartość zabytku pomnika wpisanego do Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków i jego ochronę, jak i terminowe rozliczenie finansowe z Centrum Rzeźby Polskiej. Przy tak krótkim terminie, z wielu powyższych względów, być może rozwiązaniem mogłoby być przeznaczenie 2026 r. na przygotowanie tego procesu, wymaganych dokumentów i uzgodnień, wybór oraz zagwarantowanie wstępne terminów. Wysokiej klasy doświadczonych konserwatorów zabytków dzieł sztuki, rzeźby i architektury, po czym wystąpienie o środki w edycji 2027 tego naboru, gdyż nabór powinien otworzyć się w listopadzie 2026 r. Wszystko to zależy od etapu przygotowań na jakim jest obecnie konserwator miejski zabytków co do planowania konserwacji pomnika Floriana Ceynowy. Należałoby również wystąpić o środki na konserwację pozostałych „Witaczy” Norberta Jażdżewskiego. Ich niszczenie postępuje, a stan jest niedobry. W edycji 2025 r. dofinansowanie w naborze uzyskało 26 wniosków na 127 wniosków, które wpłynęły. Jest to więc konkurencyjny nabór. Załączam link do obecnej edycji naboru konkursowego „Rzeźba w przestrzeni publicznej – 2026”. Pula środków tegorocznej edycji wynosi 4 mln zł. Warunki naboru konkursowego pozostają jak w poprzednich edycjach, łącznie z kryterium wysokiej wartości artystycznej, dorobku, jakości rozwiązań przestrzennych, obiektów w przestrzeni publicznej i meritum: minimalna*

kwota wnioskowanego dofinansowania wynosi 30 tys. zł, maksymalna kwota wynosi 600 tys. zł. Kwota wnioskowanego dofinansowania nie może przekraczać 90% budżetu realizacji zadania przedstawionego we wniosku wnioskodawca zobowiązany jest do zadeklarowania we wniosku minimum 10% wkładu własnego na realizację zadania. Myślę, że 10%, to stać miasto na taki wydatek, ale to jest moja dygresja. Do wymaganego procentowo wkładu własnego zalicza się środki własne wnioskodawcy oraz środki pozyskane z innych źródeł finansowania, wkład własny jest wkładem finansowym. W uzasadnionych przypadkach dyrektor może wyrazić zgodę na poniesienie wartości procentowego udziału, dofinansowania w budżecie zadania lub na finansowanie zadania do poziomu 100%.

I tutaj mam rzeczywiście ten link, przekażę oczywiście. Jako inicjatorka przystąpienia Miasta Chojnice w 2022 roku do naboru Centrum Rzeźby Polski w Orońsku celem konserwacji trzech „Witaczy” autorstwa Norberta Jażdżewskiego uważam, że należy przystąpić do naboru ponownie. Z kolei renowacja pomnika Floriana Ceynowy musi zostać przeprowadzona przez wysokiej klasy specjalistów konserwatorów dzieł sztuki, rzeźby i architektury modernistycznej z poważnym dorobkiem konserwatorskim, przystąpienie do naboru Centrum Rzeźby Polskiej i Orońsku umożliwi właściwą i odpowiedzialną wobec tego zabytku pomnika konserwację. Konserwacja nie będzie łatwa między innymi chociażby z tego powodu, że Miasto Chojnice systematycznie i nieodpowiedzialnie przez dekady niszczyło ten pomnik, malując go warstwami farby, mimo, że autor pomnika zwracał uwagę, że zaprojektował pomnik z białego betonu, a więc nie należy go malować, a oczyszczać brud specjalnymi konserwatorskimi metodami. Do niniejszego pisma dołączam zawiadomienie Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora zabytków w Gdańsku z dnia 9 kwietnia 2024 r. o zamiarze włączenia do wojewódzkiej ewidencji zabytków pomnika Floriana Ceynowy ze skwerem, na którym pomnik się znajduje, w tym pola pomnika i otoczenia pomnika, wojewódzki konserwator zabytków rozpoczął procedurę wpisu z urzędu i na mój apel do niego. Z poważaniem, (...). I tu jest rzeczywiście zawiadomienie o zamiarze włączenia do wojewódzkiej ewidencji zabytków. Pomorski wojewódzki konserwator zabytków, działając w oparciu o art. 22 ust. 2 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami Dz. U. I rozporządzenia oraz punktów rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 10 września 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz.U. 2021 poz. 56) zawiadamia o zamiarze włączenia do wojewódzkiej ewidencji zabytków karty ewidencyjnej następującego zabytku nieruchomego, to jest: stanowiący historyczny układ zieleni komponowanej w otoczeniu dawnego Zakładu Poprawczego, obecnie Schroniska dla Nieletnich w Chojnicach, szpaleru lipowego położonego wzdłuż wschodniej strony ulicy Igielskiej w Chojnicach, na odcinku od skrzyżowania ulicy Igielskiej z Ceynowy do granicy pomiędzy działkami 485/60 i 485/56, usytuowanego na działce oznaczonej w ewidencji gruntów nr 484/3 obręb 0001 Chojnice, gminy Chojnice, powiat chojnicki, województwo pomorskie. A więc to był szpaler lipowy, następnie skweru zlokalizowanego u zbiegu ulic Igielskiej oraz Ceynowy w Chojnicach, usytuowanego na działkach oznaczonych w ewidencji gruntów nr 485/77 oraz 485/76, drugi obręb, 0001 Chojnice, gmina Chojnice, powiat chojnicki, województwo pomorskie oraz umiejscowionymi na jego terenie pomnikiem pamięci Floriana Ceynowy oraz pomnikiem Polaków Więzionych w Zakładzie Poprawczym i Zamordowanych w Dolinie Śmierci w latach 1939-45. Jednocześnie informuje się, iż w związku z przygotowaniami do sporządzenia karty ewidencyjnej wyżej wymienionego zabytku na podstawie § 14 ust. cytowanego wyżej Rozporządzenia Pomorski Wojewódzki Konserwator Zabytków zawiadamia o oględzinach przedmiotowych budynku, które odbędą się w dniu 8 maja 2024 r. o godzinie 10:30. To miało miejsce. No i pouczenie, po upływie nie wcześniej niż 14 dni od dnia otrzymania niniejszego zawiadomienia karta obiektu zostanie włączona do wojewódzkiej ewidencji zabytków, o czym właściciel lub posiadacz nieruchomości oraz Urząd Gminy

zostaną powiadomieni, to jest § 15 ust. 4 cytowanego wyżej Rozporządzenia, otrzymując kopię w wykonanej dokumentacji. No i otrzymało starostwo powiatowe i Urząd Miasta w Chojnicach, Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Gdańsku. No tak że mamy szeroko pootwierane ścieżki do tego, żeby zadbać o pomniki, zabytki, dzieła autorstwa pana, no już świętej pamięci Norberta Jażdżewskiego, no i chcielibyśmy właśnie zaangażować się w te przedsięwzięcie.

Przewodniczący Bogdan Kuffel – przepraszam bardzo, pani Marleno, jesteśmy na posiedzeniu komisji edukacji. Czy pani radna Marzenna Osowicka skończyła?

– **Radna Marzenna Osowicka** – tak.

Przewodniczący Bogdan Kuffel – proszę o dołączenie do protokołu komisji tych odnośnych pism i czy chce się do tego ustosunkować pani miejska konserwator zabytków, pani Marlena Pawlak? Proszę bardzo, do mikrofonu.

– **Pani Marlena Pawlak** – dzień dobry. Mi bardzo też zależy na tym, żeby tutaj tę spuściznę architekta Norberta Jażdżewskiego jak najbardziej w Chojnicach i konserwować te pomniki i odnawiać. Jeżeli chodzi o program Rzeźby Polskiej w Orońsku, to faktycznie jest tam wymagana bardzo szeroka dokumentacja i sama składałam wnioski na pierwszy etap dofinansowania, jeżeli chodzi o „Witacze”. Wtedy nie otrzymaliśmy tego dofinansowania i po uzupełnieniu, już rok później, to dofinansowanie zostało otrzymane. Na chwilę obecną, w związku też z wpisem do ewidencji wojewódzkiej, nie jest możliwe uzyskanie wszystkich dokumentów do końca stycznia. Wiąże się z tym też, że konserwator wojewódzki będzie musiał opiniować też pewnie takie remonty tego obiektu, więc w tym roku to na pewno się nie uda, będziemy starali się na przyszły rok. Ja ze swojej strony spotkałam się z panem Norbertem i robiliśmy takie spotkania przy obiekcie. Ostatnie mieliśmy pod koniec maja, gdzie on opisał w jaki sposób by chciał, żeby ten obiekt był odrestaurowany. Zrobiliśmy spotkanie też i z panem Norbertem, i z firmą konserwatorską, która wykonywała akurat w tym czasie remont baszty kościelnej. Tam wyszła bardzo duża kwota, bo to chyba około 400 tys. Potem jeszcze jedna firma nam robiła wycenę, też na około chyba 200 tys., więc to też duże kwoty. Rozmawiałam też z kamieniarzem, który odnawiał ostatnio pomnik Chrystusa Króla za pomocą metody laserowej i w tym kierunku byśmy najbardziej szli, bo jak rozmawialiśmy z panem Norbertem, chodzi o usunięcie warstw farby i różnych elementów, które zostały dodane na przestrzeni tych lat, ale nie uszkadzając powierzchni, a laser jest po prostu w tym najlepszy. I ja będę się starała właśnie w tym kierunku też iść. No zobaczymy, jak to wyjdzie z tym dofinansowaniem i jakie postaram się znaleźć jeszcze jakieś firmy, żeby zrobiły mi takie wyceny właśnie na podstawie tego lasera. A jeżeli chodzi o rzeźbę pana Norberta, które się znajdują za miastem Chojnice, no to tak, niestety nie mamy na to wpływu. Ja też miałam spotkanie, chyba w zeszłym roku, z panem wójtem rozmawialiśmy o tym, tak że za galerią w Chojnicach on oczyścił teren, żeby był widoczny ten „Witacz”. No są to też duże środki, bo to oczywiście muszą robić firmy, które pracują przy kamieniu, więc na tamten czas też nie miał środków, żeby to zrobić. No tak wygląda sytuacja.

Przewodniczący Bogdan Kuffel – tutaj, przepraszam, pani radna Marzenna Osowicka powiedziała, że bardzo mądrze, że mamy czas, żeby ten rok, sprawy przygotowawcze wystąpić do Orońska o to dofinansowanie. Tutaj powiedziała pani konserwator, że trzeba się nad tym pochylić, trzeba to po prostu zrobić. Ciekawy jestem sam, jak ta metoda laserowa sprawdzi się z warunkami atmosferycznymi na rzeźbie Chrystusa Króla. Bo ona w tej chwili, widzę sam, ciemnieje, ale to moja... Proszę bardzo, pani Marzanna Osowicka.

[Wypowiedzi poza mikrofonem].

Przewodniczący Bogdan Kuffel – pani Marleno, przypominam, że to jest nagrywane. Niech pani ma Marzenna wyartykułuje... Jesteśmy na posiedzeniu Komisji Edukacji i Kultury. Proszę bardzo, pani radna.

- **Radna Marzenna Osowicka** – tak i rzeczywiście tak, jak wiemy, no te trzy „Witacze” zostały odnowione. Było ich w sumie sześć, pozostało pięć. Ten jeden, taki najładniej wyeksponowany, czyli przy ulicy Bytowskiej, przed skrzyżowaniem do Charzyków, on zniknął. Chciałabym dopytać właśnie, co z nim się stało, bo on został za zgodą pana Norberta zdemontowany czasowo do czasu, aż remont drogi zostanie przeprowadzony i nie wrócił. Gdzie on się znajduje? No i ważne, żeby powrócił na swoje miejsce, prawda?

Przewodniczący Bogdan Kuffel – przepraszam bardzo, udzielam głosu ja, pani Marleno. Proszę się dopasować do sytuacji. Proszę bardzo, pani konserwator zabytków Marlena Pawlak, proszę bardzo.

- **Pani Marlena Pawlak** – było to lata temu, ja nie pracowałam wtedy w urzędzie. Próbowalam w jakiś sposób się dowiedzieć, ale no niestety, nie mamy pojęcia, gdzie jest ta rzeźba, czy ona w ogóle jeszcze istnieje. Tak że tak to wygląda.

Przewodniczący Bogdan Kuffel – pani Marzenna Osowicka, proszę bardzo

- **Radna Marzenna Osowicka** – dobrze, to po prostu zaangażujemy jeszcze jakieś siły wolontariackie, żeby doszukać się, bo to niemożliwe, że coś z przestrzeni zniknie. Tu pan Kamil Kaczmarek też opowie o jeszcze jednej sytuacji znikania pewnych ważnych przedmiotów, mam nadzieję. Natomiast rzeczywiście... Nie, to może te argumenty na później, ale bardzo się cieszę, że pani konserwator zadba właśnie o te sprawy. Jeśli potrzeba, to chętnie będziemy służyć jakąś pomocą. Pani (...) rzeczywiście też jest ogromnie zaangażowana w sprawy dotyczące właśnie ochrony naszych zabytków, ale nie tylko. Inicjatywa mieszkańców też staje właśnie w sprawach dotyczących ekologii w Chojnicach, obrona Łasku Miejskiego między innymi, tak że są to osoby autentycznie zaangażowane w to, żeby Miasto Chojnice dbało o swoje piękne zabytki. No i zresztą chciałam poinformować właśnie panią konserwator, że podjęliśmy przed chwilą decyzję dotyczącą właśnie polityki kulturalnej naszego miasta, nadzoru, bo brakuje nam tego wydziału kultury, który wsparłby panią konserwator również w tych działaniach.

Przewodniczący Bogdan Kuffel – kto z państwa chce jeszcze zabrać głos? Pan radny Kamil Kaczmarek, bardzo proszę. Do mikrofonu proszę.

- **Radny Kamil Kaczmarek** – pani zaproszona, tu miałbym kilka pytań. Pierwsze, jakie w tej chwili kosztowne prace konserwatorskie dotyczące obiektów pozostających w zasobie gminy, wymagające pilnej interwencji, służące na co dzień tysiącom mieszkańców, są w tej chwili prowadzone? Bo taka informacja była przedstawiona na poprzedniej komisji kultury, więc to jest pierwsze pytanie. Drugie pytanie, kamień milowy, obelisk, kamień graniczny na Placu Niepodległości w przestrzeni publicznej. W wypowiedzi dla Weekend.fm burmistrz stwierdził, że znajduje się on w ewidencji zabytków. Ja chciałbym taką informację uzyskać, bo na tej liście, która jest publikowana na stronach miasta tego nie znalazłem. Jeżeli chodzi o „Witacze” znajdujące się poza obszarem naszej gminy. Ja chciałbym zapytać o taką analogię. Niedługo jestem radnym i nie wszystko rozumiem. Chojnicki Klub Żeglarski w Charzykowach miał otrzymać wielomilionową dotację na to, żeby rozwijać swoją siedzibę, mimo że znajduje się daleko w Gminie Chojnice, a tymczasem „Witacze”, które są jakby okładką naszego miasta, witając podróżnych, turystów z każdej strony, miałyby nie podlegać naszej interwencji, jako gminy miejskiej. Wydaje mi się, że są moż-

liwości nawet poprzez zawarcie pewnej współpracy z samorządem Gminy Chojnice na to, żeby tego typu prace przeprowadzić, jeżeli było to możliwe w przypadku siedziby ChKŻ, to jest trzecie.

Kolejna rzecz dotyczy tematu, który pojawił się na ostatniej sesji Rady Miejskiej, a był przedmiotem prac komisji i ja chciałbym to podzielić, jakby szanując też pani czas i dyrektora Czarnowskiego. Pierwsze pytanie do pani, czy jest pani znany stan techniczny tych elementów szklanych witraży w kaplicy Boromeusza, które wymagają natychmiastowych prac? Część z nich już spadła, część z nich jest zabezpieczona taśmą klejącą, część się obsuwa. I jest to dorobek nas wszystkich i w kontekście tego, że mamy przeznaczyć, według moich kalkulacji, pewnie kilkaset tysięcy złotych na zbudowanie parkingu, którego głównym uzasadnieniem państwo radni twierdzili, że jest to, żeby osoby, które przyjeżdżają na msze czy różańce żałobne, żeby miały możliwość osoby niepełnosprawne zaparkować i korzystać z tego miejsca. Chyba każdy z nas był tam na nabożeństwach około pogrzebowych... I mamy pieniądze na to, żeby budować parking na tym klepisku, a okazuje się, że mielibyśmy nie mieć pieniędzy na zachowanie naszego dorobku historycznego, kulturowego w naszym mieście, w tak ważnym i szczególnym miejscu dla nas wszystkich. I czy dokonano analizy, jak pilne jest to działanie i czy nie grozi utraceniem części naszego historycznego dorobku, który jest zasługą i wysiłkiem poprzednich pokoleń? Dziękuję.

Przewodniczący Bogdan Kuffel – czy pani Marlena się ustosunkuje do pytań pana radnego Kamila Kaczmarka, pani Marleno?

- **Pani Marlena Pawlak** – tak. Jeżeli bym mogła też otrzymać na piśmie, żebym panu mogła też odpowiedzieć jakoś bardziej szerzej, no to też poproszę. Jeżeli chodzi o kaplicę, obiekt jest wpisany do rejestru zabytków. Ja, jako miejski konserwator zabytków, mam tylko po części przydzielone kompetencje. Dla obiektów rejestrowych nie mam, więc właściciele obiektu zawsze zwracają się do konserwatora wojewódzkiego. Konserwator wojewódzki wydaje wszelkie decyzje na remonty i konserwacje obiektu oraz sposób zabezpieczenia, czyli ja jak gdyby jestem pomijana, nie zawsze jestem zawiadamiana o tym, co się dzieje na obiektach rejestrowych, bo tym znajduje się konserwator wojewódzki. Jeżeli chodzi o kamień, o którym tutaj pan wspominał, to nie jest on wpisany ani do gminnej ewidencji, ani do rejestru zabytków, dlatego też nie widnieje w żadnym rejestrze. No a w chwili obecnej otrzymaliśmy na program konserwacji zabytków, do 30 listopada można składać wnioski. Zostało złożone dziesięć wniosków na konserwację kamienic, też stolarek drzwiowych, tak że robię w tej chwili taką dokumentację z kosztorysami, jaki to będzie koszt i będziemy się tym zajmować w tym roku.

Przewodniczący Bogdan Kuffel – dziękuję bardzo. Pan radny Kamil Kaczmarek.

- **Radny Kamil Kaczmarek** – ale w tej chwili nie są prowadzone żadne prace konserwatorskie, czy są? Bo ja pytałem jakie są w tej chwili prowadzone?

Przewodniczący Bogdan Kuffel – pani Marlena, proszę bardzo.

- **Pani Marlena Pawlak** – jeżeli chodzi o miejskie prace konserwatorskie, to nie. Jeżeli chodzi o prywatne, to oczywiście tak. I te prywatne prace konserwatorskie też nadzorujemy, bo na każdy remont w mieście, obiekcie wpisanego do ewidencji, bądź znajdującego się w układzie urbanistycznym starego miasta, musi być wydana decyzja lub opinia konserwatorska. Tak że to się zaczyna wizją na obiekcie, potem wydaje decyzję i następnie nadzoruje taką pracę.

Przewodniczący Bogdan Kuffel – dziękuję pani konserwator. Proszę bardzo, pani Marzena

Osowicka, proszę uprzejmie.

- **Radna Marzenna Osowicka** – jeszcze mam pytanie do pani konserwator. Pani wydział już myślał o odnowieniu pomnika Floriana? Czy jakaś właśnie ocena konserwatorska była przygotowywana? Chodzi o pomnik Floriana Ceynowy?

Przewodniczący Bogdan Kuffel – przepraszam, przepraszam bardzo, pani Marleno, proszę.

- **Pani Marlena Pawlak** – tak, dlatego mieliśmy spotkanie z panem Norbertem w maju.
- **Radna Marzenna Osowicka** – czyli będę mogła prosić o tę ekspertyzę konserwatorską?
- **Pani Marlena Pawlak** – tak, po prostu dam wycenę firmy, która na podstawie tego, co powiedział pan Norbert zrobiła wycenę.

Przewodniczący Bogdan Kuffel – proszę bardzo, pani radna Kamińska.

- **Radna Magdalena Kamińska** – dziękuję panie przewodniczący, mam pytanie. Korzystając z obecności pani konserwator, czy posiada pani wiedzę ile kosztowała odnowienie to laserowe figury Chrystusa Króla? Ciekawe mnie ta wysokość kwoty.

Przewodniczący Bogdan Kuffel – proszę bardzo, pani Pawlak. Czy jest pani gotowa, żeby odpowiedzieć, czy musi pani zajrzeć do dokumentów?

- **Pani Marlena Pawlak** – nie pamiętam dokładnie, ale to chyba koszt 17 tys.

Przewodniczący Bogdan Kuffel – możemy dać chwilę przerwy, żeby pani sprawdziła ewentualnie? Lub pani udzieli pani radnej pisemnie informacji.

- **Pani Marlena Pawlak** – tak.
- **Radna Magdalena Kamińska** – albo na sesji informację.

Przewodniczący Bogdan Kuffel – pani Marleno?

- **Pani Marlena Pawlak** – jedynie mogę powiedzieć, że dzięki temu zostały usunięte te wszystkie ślady farby i na powłoce też znalazły się detale, które były przedtem niewidoczne. Tak że wydaje mi się, że to bardzo fajnie wyszła ta konserwacja.

Przewodniczący Bogdan Kuffel – kto z państwa chce jeszcze zabrać głos? Przypominam, jesteśmy na posiedzeniu Komisji Edukacji i Kultury. Pan Radny Kamil Kaczmarek.

- **Radny Kamil Kaczmarek** – nie chciałem angażować czasu pani konserwator, natomiast pokażę wam wszystkim, jak wyglądają te witraże, które mnie zainteresowały, bo usłyszeliśmy o tym na ostatniej sesji. To jest miejsce, w którym dwa elementy witraży już spadły i można powiedzieć bezpowrotnie są zniszczone.
- **Radny Andrzej Plata** – w bazylice?

Przewodniczący Bogdan Kuffel – nie. W kaplicy Boromeusza, Andrzeju.

- **Radny Kamil Kaczmarek** – tak więc tutaj dwa elementy już upadły. To jest potencjalne zagrożenie dla tych osób, które korzystają z tego. Chyba mamy świadomość. Tutaj jest, jak to jest zabezpieczone w tej chwili, żeby kolejne nie upadły i tutaj, robiąc zdjęcia,

zauważyłem jeszcze jeden, który, że tak powiem, jest w takim samym położeniu jak ten, którego już nie ma i jak widziecie państwo, już się obsuwa. Tak więc to jest, można powiedzieć, chwila przed upadkiem. My faktycznie zrealizowaliśmy bardzo duże inwestycje w zakresie zabytków z rządowego funduszu. Kilka lat temu uzyskaliśmy 4,43 mln, 4,5 mln zł z rządowych funduszy. I udało się zrobić basztę, udało się zrobić mury obronne, zdaje się parę innych inwestycji. I to są te rzeczy, które zrobiliśmy ze środków zewnętrznych. Teraz gdzieś poszukajmy proporcji. Otrzymaliśmy z góry ze środków centralnych 4,5 mln zł. Teraz mamy dorobek, który... Dziedzictwo nasze, które jest wynikiem pracy poprzednich pokoleń, chojniczan. Wszyscy chojniczanie korzystają z tego miejsca, tak? No i to jest miejsce szczególne i udzielona odpowiedź samowolnie pana przewodniczącego bez upoważnienia komisji, bez uchwały komisji, która powinna w tej kwestii się wypowiedzieć, ma decydować o tym, że pozwalamy, aby to miejsce niszczało dalej. No ja jestem poruszony. Wiele rzeczy mnie już nie zaskakuje w tym samorządzie, natomiast przyzwyczailiśmy się, że najdrobniejsze decyzje są po pierwsze przesyłane wszystkim radnym. Od jakiegoś człowieka o ograniczonej poczytalności dostajemy maile wszyscy na skrzynkę, jak tylko są przesłane o chemtrails, czy różnych innych takich dziwnych rzeczach, a tutaj w sprawie zabytku, bardzo ważnego, radni ad gremium nie są informowani. Dopiero na sesji dowiadujemy się, że odpowiedź została wysłana.

Drużga rzecz to sposób podjęcia. Ani przewodniczący rady, ani przewodniczący komisji sam nie może podejmować decyzji dotyczących finansów miasta i tego, jak dysponujemy mieniem. Komisja opiniuje poprzez podjętą uchwałę, a rada podejmuje decyzję w takich kwestiach. Jeżeli takie wnioski są do rady przewodniczących, do radnych kierowane, to my wszyscy powinniśmy mieć udział w podejmowaniu tych decyzji. Ja bym chciał przypomnieć, że w rejonie kaplicy Boromeusza jest jeszcze kwestia niedokończonej Groty, gdzie była piękna wizualizacja przedstawiona przez pana architekta i nie doczekała się realizacji. Jest kwestia organów, też chyba zabytkowych, w których miech - płuca tego zostały zlikwidowane przy okazji remontu starego szpitala, bo znajdowały się w pomieszczeniu, które jakby było administracyjnie oddzielone. Więc to, co było po drugiej stronie, z tego co mi wiadomo, zostało po prostu odcięte i wyrzucone. I mamy piękne organy, które nie mogą grać, bo nie mają swoich płuc. I mamy sytuację, w której powinniśmy decydować się w jakim kierunku nasza odpowiedzialność przebiega. Te informacje, które zostały zawarte w odpowiedzi tak, jak powiedziałem, nie konsultowanej z całością rady i nie konsultowanej z komisją, jest informacja, której zaprzeczyła pani konserwator, że są w tej chwili prowadzone liczne prace konserwatorskie, a okazuje się, że nie są żadne inne prowadzone. Mamy w mieście wiele zabytków, a troszczymy się o kamień graniczny czy kamień milowy, jak to jest opisane? Który został wyeksponowany z napisami w języku niemieckim, co nie podoba się niektórym mieszkańcom, których krewni zginęli w Stutthofie. A tymczasem nie mamy środków, niby, na to, żeby zająć się zabytkami, które są co prawda nie w mieniu gminy, ale poza nim, ale są nie mniej ważne, niż fasady kamienic, które powinniśmy odrestaurować, pomóc w ich utrzymaniu. I szanowni państwo, to są rzeczy poważne, jeśli okazuje się, że budżet centralny może w tak wielkim stopniu wspierać nas w odrestaurowaniu tego, co mamy, a my sami nie jesteśmy w stanie przeznaczyć 100 tys. zł, a w tym samym czasie ingerujemy w przestrzeń tego pięknego miejsca, bo mnie naprawdę poruszył ten film „Tajemnice Boromeusza”, gdzie było ukazane, ta przestrzeń placu Emsdetten, ogrodu sióstr i całego starego szpitala. Jak piękne było to miejsce wtedy w, powtarzam to do znudzenia, ale w dużo biedniejszym samorządzie, w dużo biedniejszym mieście, gdzie ludzie chodzili głodni i gdzie mieli zimno w domach, a dzisiaj po okresie prosperity, kiedy naprawdę pławimy się jako społeczeństwo w luksusach, nie stać nas na to, żeby utrzymać to w stanie, który zachowałby te dobra historyczne, artystyczne, kulturowe, które posiadamy. No to jest dla mnie zatrważające.

Możemy nie stawiać nowych dzieł sztuki, możemy nie budować nowych parkingów, możemy wiele rzeczy nie przedstawić, ale musimy zachować to, co zostało przez naszych przodków kolejnym pokoleniom przekazane, oddane w jakiś depozyt kulturowy, bo jesteśmy odpowiedzialni przed kolejnymi pokoleniami, żeby one z tego dorobku mogły też korzystać. I jeżeli mówimy o laserowej konserwacji rzędu 17 tys., a tam słyszymy, że miałyby być to 400 tys... Ja byłem niedawno w kościele w Leśnie, gdzie laserowo dokonano rekonstrukcji całego sufitu, gdzie też były kolejne warstwy farby olejnej i razem z położeniem wosków osmotycznych, jakiś specjalnych i tak dalej, to to było rzędu wartości 700 tys. zł, tak? Powierzchnia nieporównywalna, bo to jest, nie wiem, ta sala razy cztery? Razy sześć? Tak? No więc, jeżeli słyszymy, że to jest 17 tys. w przypadku figury Chrystusa Króla, to powinno być bliższe tym środkom. Ja wiem, że to jeszcze niepotwierdzone, ale tak zakładałam, niż 700 tys., które zostały wydane na, no mam wrażenie, kilkaset metrów kwadratowych, też traktowania najpierw laserem, a później zabezpieczenia jeszcze tymi woskami. Więc zanim zaczniemy cokolwiek budować, zanim zaczniemy coś tworzyć, to zabezpieczmy to, co już wcześniej mieliśmy, bo jest nasze pierwsze zobowiązanie i powinniśmy mieć jakąś hierarchię wartości i jeżeli są pilne potrzeby... No pomnik może poczekać rok. Mam wrażenie, że ta farba o tyle chroni to, co jest pod spodem, że może tego betonu białego nie zniszczy, tak? Natomiast jeżeli upadają elementy witraży, to to utracimy bezpowrotnie, tak? Dziękuję bardzo.

Przewodniczący Bogdan Kuffel – czy pan radny Kamil Kaczmarek już skończył?

– **Radny Kamil Kaczmarek** – tak, już skończyłem.

Przewodniczący Bogdan Kuffel – proszę bardzo, pani Marlena Pawlak, proszę bardzo.

– **Pani Marlena Pawlak** – jeżeli chodzi o tutaj pomniki, bo tam mamy dwa pomniki, więc koszt na pewno będzie dużo wyższy, niż to 17 tys. i też musi być użyty inny laser, bo inny laser jest do, wiadomo, innej mocy. Są różnego rodzaju sprzęty, więc to na razie trzeba będzie sprawdzić dokładnie tę wycenę, a jeżeli chodzi o witraże, no ja przez właściciela nie zostałam zawiadomiona. Sprawdzę dzisiaj, czy został zawiadomiony konserwator wojewódzki. Są środki na... Mamy uchwałę o konserwacji zabytków, jeżeli są w bardzo złym stanie, to nawet można dofinansować 100%, do 100, obiekty wpisane do rejestru, jako miasto. Musi być do tego decyzja konserwatora wojewódzkiego na taką konserwację. Ja sprawdzę po prostu, jak to wygląda w Urzędzie Konserwatorskim w Gdańsku.

– **Przewodniczący Bogdan Kuffel** – dziękuję. Tutaj odnośnie sugestii pana radnego Kamila Kaczmarka. Przypominam, że ksiądz Jerzy Sobota, wspomniany przez pana radnego, wysłał i odczytałem to pismo. Państwo przypominają sobie, którzy są członkami Komisji Edukacji i Kultury. To pismo wpłynęło do Komisji Edukacji i Kultury. Może odczytam to pismo. Bogdan Kuffel, Stary Rynek, 89-600 Chojnice. Chojnice 8 czerwiec 2025 rok. W tytule Dom Kapłana Seniora Diecezji Pelplińskiej i była to następująca treść: *szanowny panie przewodniczący Komisji Edukacji i Kultury, zwracam się z prośbą o przejęcie kosztów renowacji bezcennych zabytków witraży autorstwa Binsfelda i Jansena w kaplicy Domu Kapłana Seniora w Chojnicach. Jako załącznik przesyłam wstępny kosztorys rachunkowych prac konserwatorskich i restauracyjnych. Serdecznie pozdrawiam ksiądz Jerzy Sobota, dyrektor Domu Kapłana Seniora w Chojnicach. Niżej, do wiadomości Burmistrz Miasta Chojnice, doktor Arseniusz Finster, biskup diecezjalny doktor Ryszard Kasyna, proboszcz Parafii Rzymskokatolickiej pod wezwaniem Ścięcia Świętego Jana Chrzciciela w Chojnicach, ksiądz Jacek Dawidowski. I do tego dołączyła dołączona była, co państwu przedstawiłem, przeczytałem to i opinia konserwatorska. Toruń 28 maj 2025 r., kosztorys ratunkowych prac konserwatorsko-restauratorskiej przy*

bezcennych zabytkach witraży autorstwa Binsfelda i Jansena w kaplicy Domu Kapłana Seniora w Chojnicach koszt opiewał razem, oczywiście z VAT 110.223,37 zł, i niżej opis - koszty zawiera cenę materiałów i środków niezbędnych do wykonania dzieła, obejmuje również wykonanie konstrukcji odsuwającej witraże oszklenia zabezpieczającego w celu uzyskania szczeliny wentylacyjnej między witrażem, a szybą, która zapewni swobodną cyrkulację powietrza między nimi i mniejsze nagrzewanie się witraży. Kosztorys został wykonany w oparciu o zasady wynagrodzenia artystów, plastyków, konserwatorów, restauratorów, dóbr kultury. Za stawkę podstawową przyjęto średnie wynagrodzenie w pierwszym kwartale 2025 r., który zgodnie z komunikatem prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 9 maja 2025 r. wynosiło 8.962,28 zł I na to oczywiście pismo. Przypominam wtedy, szanowni państwo, teraz się tutaj, oczywiście, i słusznie, bo mimo że możemy mieć różne opinie, ale się zgadzam, że o zabytki kultury trzeba dbać. To jest, przypominam, XIX wiek. Żadna decyzja nie została podjęta na komisji, jak pamiętam. I tutaj dziękuję za pouczenie ze strony pana radnego Kamila Kaczmarka. Przypominam, że diecezja, czyli ksiądz biskup diecezjalny Ryszard Kasyna ma swoje służby konserwatorskie. Przypominam, że my to, co należy do nas, mówię o równolacie, prawie, jeżeli chodzi o kaplicę... O witraże w Szkole Podstawowej nr 1 zadbaliliśmy i ja po prostu, dzięki ingerencji i pomocy pani Marleny Pawlak wykonaliśmy. Jeżeli to jest ze strony pana radnego Kamila Kaczmarka nadużycie... Fakt, udzieliłem odpowiedzi księdzu Jerzemu, Sobocie, przypominam, też przeczytałem tę odpowiedź państwu i państwo otrzymali ją na maile. Chojnice, dnia 28 listopada 2025 r., ksiądz Jerzy Sobota, Dom Kapłana Seniora Diecezji Pelplińskiej, ulica Wysoka 5, 89-600 Chojnice. Szanowny Księżu Jerzy, w imieniu Komisji Edukacji i Kultury Rady Miejskiej w Chojnicach, uprzejmie dziękuję za przekazane pismo dotyczące potrzeby przeprowadzenia prac konserwatorsko-restauratorskich przy zabytkowych witrażach autorstwa Binsfelda i Jansena w kaplicy Kapłana Seniora w Chojnicach. Z uznaniem odnosimy się do troski o ten cenny element dziedzictwa kulturowego, który stanowi ważny świadek historii dorobku artystycznego. Po wnikliwej analizie przekazanego kosztorysu, z którego wynika, że niezbędne prace ratunkowe opiewają na kwotę przekraczającą 110.000 tys. zł, pragniemy poinformować, że Gmina Miejska Chojnica nie dysponuje środkami, które mogłyby zostać znaczone na wsparcie tego zadania. Gmina realizuje w tej chwili szereg niezbędnych i bardzo kosztownych prac konserwatorskich dotyczących obiektu, pozostających w jej zasobie, wymagających pilnej interwencji i służących na co dzień tysiącom mieszkańcom. Dotyczy to między innymi przygotowań do inwestycji obejmujących budynki wyjątkowej wartości historycznej, jak chociażby Szkoła Podstawowa nr 1 w Chojnicach, obiekt liczący 165 lat, którego stan techniczny wymaga podjęcia niezwłocznych działań. W związku z tym możliwości finansowe gminy są w tym zakresie obecnie bardzo ograniczone. Jednocześnie chcielibyśmy wskazać możliwe ścieżki pozyskania środków na realizację prac przy witrażach. I pierwszy odnośnik, programy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, w szczególności dedykowane pracom konserwatorskich przy zabytkach ruchomych i nieruchomych. Drugie, Fundusze Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Gdańsku, gdzie istnieje możliwość ubiegania się o dotacje ratunkowe przy obiektach o wyjątkowe wartości. Trzecie, Środki Samorządu Województwa Pomorskiego w ramach konkursu dla podmiotów dbających o materialne dziedzictwo kulturowe. Czwarte, fundusz kościelny oraz granty organizacji pozarządowych, w tym instytucji i stowarzyszeń, wspierających ochronę dziedzictwa sakralnego. I kolejne, zbiórki celowe i wsparcie społeczności lokalnej, które często stanowią istotny element finansowania prac przy cennych obiektach sakralnych. Pragniemy podkreślić, że Gmina Miejska Chojnice z pełnym szacunkiem odnosi się do wartości historycznej witraży oraz do potrzeby ich zachowania dla przyszłych pokoleń, choć w obecnych realiach finansowych nie możemy udzielić wsparcia, pozostajemy życzliwi i otwarci na współpracę w przyszłości, w miarę pojawienia się nowych

możliwości budżetowych lub programowych. Z wyrazami szacunku, Bogdan Kuffel. Jeżeli to było nadużycie, to oczywiście walę w piersi i przypominam o jeszcze jednej bardzo ważnej rzeczy. Przypominam, jaka wielka była polemika i jakie wielkie były działania konserwatorskie, przypominam, przy bazylice, a wtedy ówczesnej farze, gdzie wykonano dzięki tutaj współpracy z panią miejską konserwator i zabiegom księdza proboszcza Jacka Dawidowskiego tą ochronną, zabezpieczającą zrobiono przypominam o wielkich nakładach finansowych. Wtedy, jakie podjęto przy kościele gimnazjalnym, przypominam kościele zamalowanym przez... I w momencie, kiedy został ten kościół przejęty przez władze okupacyjne miasta Chojnice, zamalowane te freski zostały przywrócone. To wszystko było robione. Przypominam o działaniach, jakich się podjął poseł Aleksander Mrówczyński, ubiegając się o środki na renowację. Przypominam, upominaliśmy się o to, tu, na tej komisji. Przypominam i tu zwracam się szczególnie do pana radnego Marka Szanka. Przypominam, do wielu innych radnych z Koalicji Obywatelskiej, żeśmy prosili wręcz, domagając się prac interwencyjnych przy jedynym tym punkcie baszty kościelnej, który ulegał rozwarstwieniu, jak państwo widzieliście, on odchodził. Musiały być prace i dzięki zasługom i interwencji, i działaniom posła Aleksandra Mrówczyńskiego zostały uzyskane środki bardzo poważne, bo w wysokości 3 mln zł, które pani radna, tutaj się do Marzenny Osowickiej, zostały zrealizowane na ten element działania związany z tą basztą kościelną. Przypominam tutaj też, żeby wszyscy radni wiedzieli, że przecież Miasto Chojnice i gmina miejska Chojnice wspiera działania proboszcza Jacka Dawidowskiego. Mówię o najstarszym, tu potwierdzi pani Marlena, daliśmy pieniądze na zrobienie dachu na domu, na murach. To były poważne, chyba jeżeli się nie mylę, przeszło 200 tys. zł, że udzieliliśmy wsparcia, podobnie jak i starostwo, i Samorząd Województwa Pomorskiego na prace związane w bazylice mniejszej, dawnej Chojnickiej fary odnośnie oświetlenia, a więc proszę nie mówić, że my nie dbamy. Tak krawiec kraje, jak mu materiału staje. Mnie może serce boleć. Tutaj zwracam się do radnego Kamila Kaczmarka. Proszę pamiętać, że tutaj wspólnie, w poprzedniej kadencji, kiedy odnowiliśmy figurę anioła, która stoi tam wyżej kaplicy Chrystus w Ogrójcu, gdzie przypominam, złożyli się wszyscy radni, wszystkich ugrupowań w poprzedniej kadencji, bez patrzenia na proveniencje i za te pieniądze pan (...) wykonał tę renowację. To posypały się gromy, że oczywiście zrobiono chińską podróbkę. Przypominam, jaka polemika się wylała na pana autora, czyli na (...) Druga sprawa, pamiętacie państwo w wydany w wydawnictwie przepięknym Chojnice na starej fotografii była druga figura, chyba anioła, która stała w historycznym, jak to państwo, używają pojęcia ogrodzie sióstr Franciszkanek. Ona była na placu Emsdetten. Sądziłem wtedy, badając tę sprawę, że ona została zdewastowana, zniszczona przez „wyzwalające Chojnice wojska radzieckie”. Okazało się, że siostry bardzo mądrym swoim działaniem, mówię o siostrach franciszkanek, nie wiem, jakim cudem wywiozły i ten anioł stoi w Orliku. Oczywiście jest, ma się bardzo dobrze. Nawet ostatnia wichura, która powaliła drzewa, uratowała tego... I co, mamy teraz domagać się, żeby on wrócił na Plac Emsdetten? Chyba nie. Przypominam się, również to państwa inicjatywa, mówię do radnych z poprzedniej kadencji i nasze wspólne zabiegi. Przypominam, że tutaj wspomniane przez pana radnego Kamila Kaczmarka figury Chrystus w Ogrójcu, zostały odnowione i stoją w tej chwili w części zesakralizowanej kościoła gimnazjalnego, proszę zobaczyć na pierwszym pół piętrze, odnowione przez byłą mieszkankę miasta Chojnice, która wyjechała z Chojnic, a przypominam wtedy, została jednomyślnie uchwalona kwota na renowację kaplicy Chrystus w Ogrójcu w kwocie 150 tys. zł. Wszyscy przegłosowaliśmy, poprzednia kadencja. Słuchajcie, nie można było znaleźć... Ja się zgadzam, że pan architekt (...) zrobił świetny projekt, tylko przepraszam, czy ten projekt nie był za wysoko mierzony, bo tam była poważna ingerencja w ten mur, który przypominam państwu, że pod tą kaplicą Chrystus w Ogrójcu jest pierwotna kostnica. Jako stary ministrant chojnickiej fary o tym pamiętam, która była jedynym miejscem pochówku, jak umierali ludzie, wybitni chojniczaninie umierali w starym

szpitalu, tam były przechowywane i stamtąd szły kondukt pogrzebowe do fary, a potem oczywiście na cmentarz przewożone. Zostało to zamurowane. Przypominam, że w niektórych zbiorach fotograficznych podejrzewam, że u pana dyrektora (...) są zdjęcia tej kaplicy. Pod tą kaplicą Chrystus w Ogrójcu, gdzie były trzy katafalki, proszę państwa, zostało to zamurowane w momencie, kiedy i gdyby nie interwencja pana (...), to prawdopodobnie ta kaplica zostałaby wtedy rozebrana. Przypomina ta kaplica jest podobnie zrobiona, usytuowana, jak to, co robił (...) w Śliwicach chyba pani Marleno, nie? Tam tak, podobno z tego elementu. A więc słuchajcie i proszę pamiętać, mimo naszej zgody i kwoty 150 tys. nikt nie chciał się podjąć tego działania inwestycyjnego. Facet, który się chciał podjąć, czyli przedsiębiorca, życzył sobie 250 tys. wtedy takiej kwoty oczywiście nie mieliśmy. Mam obietnicę ze strony pana burmistrza, że do końca tej kadencji, moje marzenie i państwa marzenie, żeby ta kaplica, która jest w urokliwym zakątku, mówię Chrystus w Ogrójcu, została przywrócona do należytego porządku, bo przypominam te zapędy, zamurowania i rozebrania pojawiły się przy renowacji starego szpitala, czyli Wszechnicy. A więc to my jesteśmy... Nie wiem, skąd były wtedy środki, chyba z funduszy europejskich, żeby to przywrócić, ale proszę państwa nie róbmy teraz, oczywiście, nie działajmy w jedną stronę, że my nic nie robimy, proszę o tym... ja się zgadzam z tym i tutaj też bym trochę polemizował z panem radnym Kamilem Kaczmarem, czy my chcemy, czy nie chcemy. Ja przypominam, że Chojnice w momencie, kiedy pojawiły się znowu w Polsce, przypominam, my obchodzimy wszyscy 11 listopada 1918 r. jako symboliczne odnowienie i odrestaurowanie Polski, że Chojnice dopiero pojawiły się w Drugiej Rzeczypospolitej 31 stycznia, w 1920 r. O tym też oczywiście proszę pamiętać, i Chojnice wtedy były najbardziej zgermanizowanym miastem na Pomorzu. To moja wina? To moja wina, że mój dziadek, którego zamordowano w Dolinie Śmierci, jako jednego z pierwszego zamordowanego za to, że był w Polskim Związku Zachodnim, a był mężem kosznajderki Julianny Puppel, to ja w tym momencie nie jestem godzien być Polakiem, czy być patriotą? Czy my chcemy, czy nie chcemy. Przypominam, ta niemieckość, no tutaj będzie z nami Chojnice były zawsze oczywiście wielokulturowe. Przypominam, że my wpadliśmy w szpony była piękna wystawa przed dwoma laty w muzeum Zamkowym Malborku, czarna i biała legenda zakonu Najświętszej Marii Panny Domu Niemieckiego w Jerozolimie, czyli krzyżaków. Przypominam, że w tym roku, pytanie, czy będziemy obchodzili tę rocznicę? Tutaj mówimy o patriotyzmie i mówimy o dziedzictwie kulturowym. Kto w ubiegłym roku pamiętał o tym, że w 1555 roku rajcy miejscy, którzy przestrzegali pokoju religijnego w Augsburgu, który brzmiało cuius regio, eius religio, czyli czyj kraj, tego religia? Podeszli, mówię o radzie miejskiej, pod Chojnicą farę i no przecież przypominam, ksiądz proboszcz, który wyszedł bronić tej Chojnickiej fary, został według podań legendarnych, czyli legendy, ukamienowany, ugodzony w głowę kamieniem i nasza chojnicka fara przeszła w ręce wyznania ewangelicko-augsburskiego, czyli Marcina Lutra. O tym też proszę pamiętać. Proszę pamiętać, że w tym roku będziemy obchodzili okrągłą rocznicę, w 1466 r., po oddaniu miasta Chojnice mamy drugi pokój toruński Chojnice...

- **Radny Kamil Kaczmarek** – 28 września będziemy pod tablicą w Parku 1000-Lecia. To jest komisja kultury, panie przewodniczący, a nie komisja historii i wie pan, no...

Przewodniczący Bogdan Kuffel – a, jeżeli historia nie jest kulturą, to ja jestem... Dobrze, przepraszam. Chce pan zabrać głos, tak? Proszę bardzo.

- **Radny Kamil Kaczmarek** – tak, poproszę. Więc panie przewodniczący, pierwsza rzecz. „Ta niemieckość zawsze będzie z nami” – powiedział pan. Tak, będzie z wami.

Przewodniczący Bogdan Kuffel – jak z wami? Ja jestem mieszkańcem...

- **Radny Kamil Kaczmarek** – wie pan, zmieni się rząd, będzie mniej niemieckości. Panie przewodniczący, ja milczę, ja słucham, ja nie wypowiadam wszystkich swoich frustracji. Mielicie wystawę w odbudowanym za dziesiątki milionów złotych dworcu PKP kolei Prus wschodnich. Prusy wschodnie, to jest nie wiem, czyje dziedzictwo, ale Prusy... Historia kolei w Prusach wschodnich od ich początków do dziś. Panie przewodniczący, gdzie ona się kończyła? Jak pan nie pamięta, to mogę przedstawić wszystkie slajdy. Mam jeden po drugim. Ona się kończy wtedy, kiedy kończy się niemieckość i wtedy, kiedy zaczyna się polskość. Tereny nasze opisywane przez dwa instytuty niemieckie z ich funduszy, przez ich naukowców, używały niemieckich zniemczonych nazw. Wilhelm, który germanizował, mordował, który dzieci na naszym Pomorzu karał za używanie języka polskiego, tam był jako wielki twórca kolei żelaznej na naszych ziemiach przedstawiany. A cała historia kolei od jej początków do dziś kończyła się z zaborami. Niemieckość jest elementem naszej historii. Ja we Wrocławiu zawsze dostrzegałem to, że to, co najpiękniejsze, było zostawione przez Niemców. Fakt. Natomiast jeżeli w debacie publicznej pojawia się niedopowiedzenie, manipulacja, kłamstwo albo nieprawda, należy to prostować i nie może być... Zafrasowany mieszkaniarz przychodzi pyta, dlaczego ten kamień milowy, graniczny tam jest i otrzymuje odpowiedź, bo jest to zabytek. Tak samo, jak zabytkiem jest bazylika. Jak chcemy zniszczyć to, co niemieckie, to zniszczmy bazylikę, zniszczmy wiele innych budowli. No i co to jest? Na bazie fałszywych przesłanek jest przedstawiany jeszcze bardziej fałszywy wniosek. No na to nie możemy się zgodzić, więc to nie jest rugowanie niemieckości w ogóle, bo jeżeli mówimy o historii kolei żelaznej, to trudno powiedzieć, że na tych terenach budowali ją również Niemcy. Natomiast w tych tablicach, które zostały na dworcu przedstawione zaraz po jego otwarciu, nie było żadnego elementu polskości i nie było zderzenia tej rzeczywistości, tych wielkich firm, które powstawały, wielkich niemieckich firm z tym, jakie było zaangażowanie Polaków, jak wykluczano Warmiaków z możliwości komunikowania się, jak Gierzwałd był w tamtych czasach prześladowany i rugowany z tego, żeby jakkolwiek polskość mogła tam tętnić. W tej wystawie tego nie było. Tak samo jak nie było wysiłków późniejszych.

Przewodniczący Bogdan Kuffel – proszę do twórców wystawy mieć żal.

- **Radny Kamil Kaczmarek** – mamy komisję kultury, dyskutujemy o niemieckości na tych ziemiach. Ja nie postawiłem ani zarzutu, że nic nie robimy, czy nic nie robi komisja, czy nic nie robi miasto, ani zarzutu, że nie dbamy. Ja wskazałem na te elementy, które wymagają poprawy i uwaga akurat pilnej poprawy. Bo tak jak mówiłem, kamień, mur – przetrwa. Natomiast szklane elementy, które sypią się, no nie przetrwają. Dalej. Grota w Śliwicach została odrestaurowana za niecałe 400 tys. zł. 350 tys. zł poszło ze środków rządowych. Kilka tysięcy ze strony gminy poszło tylko na przygotowanie projektu, przygotowanie jakiś prac porządkowych dodatkowych, więc można to zrobić pozyskując środki zewnętrzne, ale trzeba chcieć. Mówimy o miejscu szczególnym i tak, krawiec kraje jak mu materiału, ja się z tym zgadzam, ale nie możemy jednocześnie przeznaczać setek tysięcy złotych na budowę parkingu dla garstki urzędników kilkadziesiąt metrów dalej i mówić, że my nie mamy pieniędzy na zachowanie dorobku kulturowego. Tak nie można, po prostu. Dziękuję.

Przewodniczący Bogdan Kuffel – pani radna Marzenna Osowicka, proszę skrótowo, ponieważ o godzinie 10:30 jest posiedzenie komisji społecznej, bardzo proszę.

- **Radna Marzenna Osowicka** – bardzo skrótowo. Co do tego rozszerzenia planu działania naszej komisji, mimo, że już przegłosowany, chciałabym jeszcze zwrócić uwagę, że bardzo istotnym aspektem byłoby ustalenie priorytetów dotyczących właśnie rzeczywiście

tej ochrony zabytków, bo dzięki tej dzisiejszej dyskusji dowiadujemy się, że owszem, bardzo dużo zrobiono, ale są jeszcze obszary takie, które naprawdę trzeba uwzględnić i zacząć o nich rozmawiać. Ja tu też się skłaniam ku opinii kolegi Kaczmarka, ponieważ rzeczywiście, jeśli nie ma pieniędzy tak, jak mi pan przewodniczący wcześniej przekazał, bo nie ma na renowację zabytku właśnie Floriana Ceynowy, to dlaczego akurat są pieniądze i to wielkie na przykład na blaszane serce na rondzie, czy na planowanego Pierrota przy centrum kultury, czy też na biuletyn miejski, na spółkę regionu promocji Chojnic no i w ogóle rzeczywiście ten wydział kultury, to jest po prostu konieczność, żeby go przywrócić, żeby zaczął funkcjonować. Dziękuję.

Przewodniczący Bogdan Kuffel – pani Marleno, przypominam jeszcze raz - super skrótowo, bo zaczyna się komisja. Proszę bardzo, Marlena Pawlak.

- **Pani Marlena Pawlak** – tutaj do pana Kamila, bo miał pan pytanie o prace miejskie, jeżeli chodzi o konserwację. Jeżeli chodzi o konserwację kamienic, detali, to robimy je do 30 listopada. Chyba, że naprawdę jakieś firmy nie mieszczą się w terminie, ale zawsze do 30 listopada takie prace muszą być zakończone.
- **Radna Marzenna Osowicka** – kwestia pogody?
- **Pani Marlena Pawlak** – tak, dokładnie. Tak że ten okres taki zimowy to jest taki bardziej na domykanie dokumentacji i składanie wniosków nowy rok po prostu ze względów takich termicznych.

Przewodniczący Bogdan Kuffel – pan radny Kamil Kaczmarek.

- **Radny Kamil Kaczmarek** – to miało tylko charakter wyjaśnienia, bo tak, jak mówiłem, powinniśmy naprawdę merytorycznie i starannie, szczególnie swojej wypowiedzi na piśmie, bo wiadomo, że różne rzeczy gdzieś w dyskusji się pojawiają i mogą być przeinaczenia i tu nikt do nikogo nie ma zastrzeżeń. Natomiast pan przewodniczący pisał w tym piśmie, który sam sformułował i nie poddał pod głosowanie, że wiele takich inwestycji ma miejsce, to znaczy Szanowni państwo, ja już naprawdę nie chce się czepiać szczegółów. Ale analiza konserwatora z Torunia była w maju. W czerwcu dyrektor wystosował pismo, a otrzymał odpowiedź w grudniu, a my w styczniu dyskutujemy. W przypadku takich prac jak tam, ma to znaczenie. A jeżeli chodzi o kamienice, to pani konserwator, ja bym miał wielką prośbę. Mówiłem już tu o tym na sesji. Mamy dwie kamienice przy ulicy Dworcowej u zbiegu z ulicą Brzozową. Każda z nich ma chyba wyjątkową wartość, każda z tych wspólnot mogłaby otrzymać ten maksymalny zakres 100%. Upiększyłyby te dwie perełki wizerunek naszego miasta i myślę, że jeżeli nie ma woli ze strony samych wspólnot, to warto tam zapukać do osoby zajmującej się tą wspólnotą i zaproponować tego typu działania z naszej strony, bo jest to bardziej w interesie nas, niż tych mieszkańców, którzy raczej oglądają swoje mieszkania od środka, a nie z zewnątrz, ale również będą beneficjentami takiej zmiany.

Przewodniczący Bogdan Kuffel – bardzo dziękuję. Zamykam posiedzenie komisji edukacji. Dziękuję bardzo.

Na tym zakończono posiedzenie komisji.

Protokół sporządziła

Marta Zielińska

Przewodniczący
Komisji Edukacji i Kultury

Bogdan Kuffel